

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра товарознавства та митної справи

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ ЗА
ПРИНЦИПОМ «ЄДИНОГО ВІКНА»**

Студента 2 курсу, 10м
групи, спеціальності 076
«Підприємство, торгівля та
біржова діяльність»
спеціалізації «Митна справа»

Гринечко Олени
Вадимівни

Науковий керівник
канд. тех. наук, доцент

Марчук Наталія
Богданівна

Науковий консультант
док-р техн. наук, професор

Мережко Ніна
Василівна

Гарант освітньої програми
д-р техн. наук, професор

Мережко Ніна
Василівна

Київ 2019

АНОТАЦІЯ

Гринечко О. В. Митне оформлення дитячого харчування за принципом «єдиного вікна»

У випускній кваліфікаційній роботі проаналізовано стан ринку дитячого харчування в Україні; наведено нормативно-правові засади ідентифікаційної експертизи та митного оформлення дитячого харчування за принципом «єдиного вікна»; проведено товарознавчу характеристика асортименту дитячого харчування; здійснено ідентифікаційну експертизу дитячого харчування та оформлення її результатів; наведено особливості визначення митної вартості та нарахування митних платежів при імпорті дитячого харчування; здійснено аналіз заходів нетарифного регулювання за принципом єдиного вікна; обґрунтовано особливості митного контролю та митного оформлення дитячого харчування.

Ключові слова: дитяче харчування, ідентифікаційна експертиза, митне оформлення, єдине вікно.

ANNOTATION

Hrynychko O. Customs clearance of baby food on the principle of "one window"

The final qualification work analyzes the state of the baby food market in Ukraine; the normative and legal bases of identification examination and customs registration of baby food on the principle of "one window" are given; conducted a product description of the range of baby food; carried out identification examination of baby food and registration of its results; features of determination of customs value and calculation of customs payments at import of baby food are given; the analysis of non-tariff regulation measures on a single window principle; The features of customs control and customs clearance of baby food are substantiated.

Keywords: baby food, identity examination, customs clearance, single window.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ІМПОРТУ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ.....	6
1.1.Стан ринку дитячого харчування в Україні.....	6
1.2.Нормативно-правові засади ідентифікаційної експертизи та митного оформлення дитячого харчування за принципом «єдиного вікна»	9
РОЗДІЛ 2. ІДЕНТИФІКАЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ.....	20
2.1.Організація, об'єкт та методи дослідження	20
2.2.Товарознавча характеристика асортименту дитячого харчування.....	22
2.3.Ідентифікаційна експертиза дитячого харчування та оформлення її результатів	30
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ІМПОРТУ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ ЗА ПРИНЦИПОМ «ЄДИНОГО ВІКНА»	36
3.1. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів при імпорті дитячого харчування.....	36
3.2. Аналіз здійснення заходів нетарифного регулювання за принципом «єдиного вікна».....	39
3.3. Митний контроль та митне оформлення дитячого харчування.....	44
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми визначається важливістю дитячого харчування як одного з найбільш поширених видів харчової продукції, що призначена для дітей. Аналіз ринку продуктів дитячого харчування на сьогодні свідчить про тенденцію його поступового зростання. Підвищений попит на ринку дитячого харчування в Україні обумовлений в першу чергу незадоволеною потребою в продуктах дитячого харчування. Споживачі висувають все більш жорсткі вимоги до таких продуктів. Першочерговими вимогами до молочних продуктів для дітей є свіжість та висока якість, які суворо контролюються органами державної влади. Ціна перестала бути вирішальним чинником вибору, поступившись місцем таким факторам: склад продукту, безпечність споживання, збагачення вітамінами і мінеральними речовинами. Попит на цей вид товарів задовольняється як за рахунок товарів вітчизняного, так і імпортного виробництва. Нестача продукції дитячого харчування власного виробництва компенсується за рахунок імпортої продукції відомих марок, асортиментна лінійка якої покриває фактично усі ніші, від води до спеціальних сухих сумішей медичного призначення.

Дитяче харчування, що імпортується в Україну, підлягає державній реєстрації в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Відомості про державну реєстрацію вносяться до Державного реєстру харчових продуктів спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок не пізніше як через три робочих дні з дня її здійснення та розміщуються на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. Оскільки дитяче харчування відноситься до стратегічно важливих продуктів, тому ідентифікація даного товару під час митного оформлення є одним з важливих етапів.

Метою роботи є проведення ідентифікаційної експертизи та дослідження особливостей митного оформлення дитячого харчування за принципом «єдиного вікна».

Для досягнення мети в роботі необхідно вирішити такі *завдання*:

- проаналізувати стан ринку дитячого харчування в Україні;
- навести нормативно-правові засади ідентифікаційної експертизи та митного оформлення дитячого харчування за принципом «єдиного вікна»;
- визначити організацію, об'єкт та методи дослідження;
- провести товарознавчу характеристика асортименту дитячого харчування;
- здійснити ідентифікаційну експертизу дитячого харчування та оформлення її результатів;
- навести особливості визначення митної вартості та нарахування митних платежів при імпорті дитячого харчування;
- здійснити аналіз заходів нетарифного регулювання за принципом єдиного вікна;
- обґрунтувати особливості митного контролю та митного оформлення дитячого харчування.

Об'єкт дослідження – продукція дитячого харчування, що імпортується в Україну. *Предметом дослідження* є критерії, методи та особливості проведення ідентифікаційної експертизи при імпорті дитячого харчування, а також порядок митного оформлення дитячого харчування за принципом «єдиного вікна».

Практична цінність роботи полягає у розробленні критеріїв, методів та засобів ідентифікації дитячого харчування для проведення їх експертизи при переміщенні через митний кордон України.

Інформаційна база дослідження. Вихідними даними для виконання випускної кваліфікаційної роботи були законодавчі та нормативно-правові документи, що регулюють діяльність митних органів та підприємств під час організації процедур митного оформлення та митного контролю при імпорті дитячого харчування, спеціальна література з даної проблеми; ресурси мережі Інтернет; статистичні дані Державної фіскальної служби України, Державної служби статистики України

Методи дослідження. Для досягнення поставленої в роботі мети використовується система загальнонаукових методів дослідження, таких як системний підхід, аналіз, синтез, метод порівняння.

Апробація роботи – за результатами досліджень опублікована стаття 48. Гринечко О. Ідентифікаційна експертиза дитячого харчування» // Експертиза товарів в митних цілях : зб. наук. ст. студ. заоч. форми навч. / відп. ред. В.А. Осика. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – Ч. 1. – 72 с.

Структура випускної кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (налічує 48 найменування) та додатки. Загальний обсяг роботи становить 52 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ІМПОРТУ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ

1.1. Стан ринку дитячого харчування в Україні

Ринок дитячого харчування в Україні є важливою складовою формування імпортного сегменту продовольчого ринку [1]. Для забезпечення потреб ринку, відповідно до структури споживання, вітчизняними підприємствами для дітей раннього віку виробляються сухі адаптовані молочні суміші - замінники материнського молока, сухі молочні продукти для догодовування та харчування малюків, спеціальні рідкі чи пастоподібні молочні продукти, плодоовочеві консерви, соки [2].

Аналіз ринку продуктів дитячого харчування промислового виробництва на сьогодні свідчить про тенденцію його поступового покращення. Споживачі висувають все більш жорсткі вимоги до продуктів дитячого харчування, зокрема до складу продукту, безпечності споживання, неалергенності, збагачення вітамінами і мінеральними речовинами.

У 2017 році обсяги виробництва продукції дитячого харчування зросли у порівнянні з 2016 роком на 33,7%. Основним чинником зростання обсягів випуску продукції було збільшення її експорту у країни ЄС. У 2018 році обсяги виробництва продукції дитячого харчування зросли у порівнянні з 2017 роком на 8,2% [3].

На динаміку обсягів виробництва продукції дитячого харчування в останні роки також впливали ряд негативних тенденцій і факторів [3]:

- зменшення чисельності населення України внаслідок окупації частини території та виїзду громадян за кордон;
- інфляція, яка впливає на скорочення споживання продукції дитячого харчування вищого цінового сегменту;

- зростання обсягів нелегального імпорту продукції дитячого харчування, статистика по якій офіційно не обліковується;
- втратою частини ринку збуту за рахунок окупації Криму, частини Донецької і Луганської областей.

На сьогодні внутрішній попит на продукти дитячого харчування більш ніж на 70% задовольняється за рахунок продукції вітчизняного виробництва [4]. Але, не зважаючи на значні обсяги виробництва продукції дитячого харчування в Україні вітчизняні підприємства не можуть своїми потужностями забезпечити усі потреби ринку, що зумовлює збільшення імпорту даної продукції в Україну (рис. 1.1) [5].

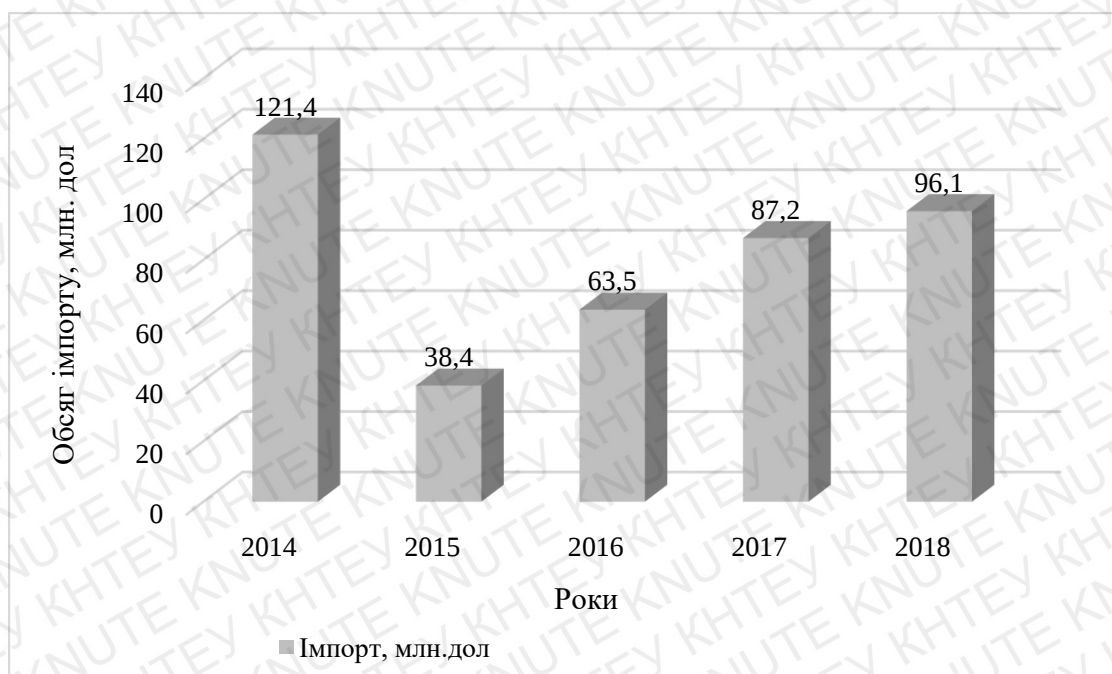

Рис. 1.1. Динаміка обсягів імпорту дитячого харчування з України у 2014-2018 рр. [5]

Як свідчать дані рис. 1.1, у 2015 році відбулося зниження імпорту дитячого харчування внаслідок економічної кризи та війни на Сході України, які негативно вплинули на народжуваність дітей в цей період. Але, починаючи з 2016 року спостерігається поступове поліпшення ситуації, оскільки попит на продукцію харчування стабільно зростає [5].

Динаміку показників експорту продуктів дитячого харчування наведено на рис. 1.2 [5].

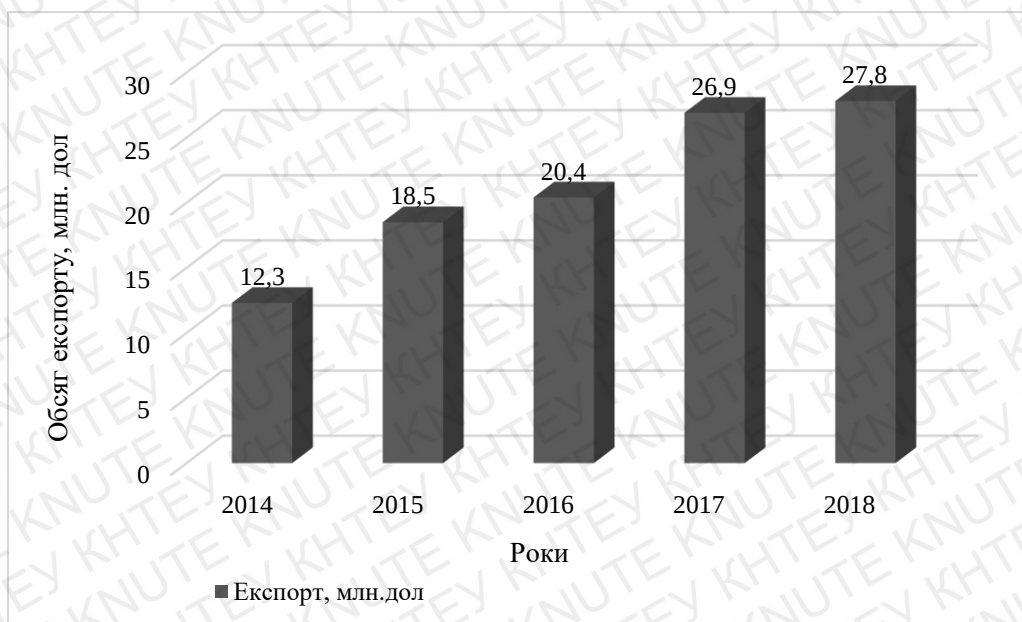

Рис. 1.2. Динаміка обсягів експорту дитячого харчування з України у 2014-2018 рр. [5]

Як свідчать дані рис. 1.2, обсяги експорту дитячого харчування з України у 2014-2015 роках мали тенденцію до зростання. Не зважаючи на економічну кризу, вітчизняним підприємствам-виробникам було вигідно експортувати дитяче харчування задля отримання експортної виручки. Так, у 2014 році обсяг експорту дитячого харчування склав 12,3 млн.дол США. У 2015 році експорт даного продукту становив 18,5 млн.дол. США. У 2016-2018 рр. продовжилося зростання обсягу експорту дитячого харчування – у 2017 році даний показник досяг рівня 26,9 млн.дол, а у 2018 році він склав 27,8 млн.дол. [5].

Перспективність та привабливість розвитку дитячого харчування в Україні зумовлена можливістю зростання обсягів його виробництва і реалізації за рахунок розширення контингенту споживачів та освоєння нових сегментів ринку. Попит на ринку цієї продукції в Україні характеризується, в першу чергу, незадоволеною потребою в продуктах дитячого харчування при зростаючому попиті на них [6]. Зокрема, збільшилося виробництво сиру кисломолочного та виробів з нього для дитячого харчування в 3,2 рази, молока

обробленого рідкого для дитячого харчування на – 38,5 %, соків дитячих на – 98,8%.

Отже, ринок продукції дитячого харчування в Україні має потенційну ємність і є перспективним в майбутньому. Упродовж 2014-2015 можна було спостерігати зниження обсягів імпорту продукції дитячого харчування внаслідок погіршення економічної ситуації в Україні, на яку вплинула також війна на Сході. На відміну від імпорту, обсяги експорту мали тенденцію до поступового зростання, що обумовлювалось економічною вигодою від експорту в умовах девальвації національної валюти. Однак, не зважаючи на розвиток власного виробництва продукції дитячого харчування, промисловість України не здатна забезпечити внутрішній попит в повній мірі. Це зумовлює перспективи подальшого зростання імпорту дитячого харчування в найближчому майбутньому.

1.2. Нормативно-правові засади ідентифікаційної експертизи та митного оформлення дитячого харчування за принципом «єдиного вікна»

Ідентифікаційна експертиза дитячого харчування може використовуватися державними органами як інструмент контролю за дотриманням законодавства у сфері господарської діяльності, захисту споживачів, митній, податковій справі, судовій діяльності тощо [7].

Регламент відбору проб та зразків товарів, проведення їх експертизи та надання експертного висновку в рамках митного контролю та оформлення описано у главі 50 Митного кодексу України (ст. 356, 357), що має відповідну назву «Митні експертизи» [8]. Статтями 356, 357 МКУ для проведення досліджень та експертиз передбачено залучення спеціалізованого органу з питань експертизи та досліджень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, чи до його відокремленого підрозділу або до іншої експертної установи.

Відповідно до Положення про Державну фіскальну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 № 236, одним із завдань ДФС визначено проведення досліджень і експертної діяльності у податковій та митній сферах [9]. Сьогодні ці обов'язки покладено на Департамент податкових та митних експертиз ДФС відповідно до наказу ДФС від 01.10.2014 № 154 «Про затвердження положення про Департамент податкових та митних експертиз» [10].

Відповідно до зазначеного Положення, ДПМЕ ДФС проводить дослідження проб та зразків товарів у рамках процедур митного контролю та оформлення з метою встановлення характеристик, визначальних для:

- ідентифікації (визначення складу, фізичних, фізико-хімічних характеристик тощо) товарів;
- класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД;
- перевірки задекларованої митної вартості товарів;
- встановлення країни походження товарів тощо.

Іншим нормативним актом, що регулює порядок проведення митних експертиз є наказ Міністерства фінансів України від 02.12.2016 № 1058 «Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз), Нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи), форм акта про взяття проб (зразків) товарів та висновку» [11]. Цим порядком здійснюється регулювання ряду питань:

- визначення підстав для призначення досліджень;
- формування органами ДФС необхідної документації для проведення досліджень підрозділами ДПМЕ ДФС;
- приймання запитів та безпосереднього проведення досліджень;
- надання експертних висновків за результатами проведених досліджень.

Відповідно до нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення досліджень в митних цілях з партії товару має бути відібрано не менше 1 дослідного та 1 контрольного зразка кожного артикулу [11].

Порядок поводження зі зразками після проведення експертизи врегульовано наказом Мінфіну від 28.08.2016 № 699 «Про затвердження Порядку передання, повернення та знищення (утилізації) проб (зразків) товарів після проведення дослідження (експертизи) Департаментом податкових та митних експертиз ДФС та форм актів про передання проб (зразків) товарів, про повернення проб (зразків) товарів, про знищення (утилізацію) проб (зразків) товарів» [12].

Що стосується нормативно-правових актів, які регулюють питання митного оформлення дитячого харчування, то за принципом «єдиного вікна» здійснюється митне оформлення товарів як при ввезенні на митну територію України, так і при вивезенні товарів за межі митної території України [13]. Використання принципу «єдиного вікна» при здійсненні митного оформлення товарів у режимах «експорт/імпорт» значно спрощує суб'єктам ЗЕД процедуру подання документів для проходження державних видів контролю та суттєво зменшує загальний час проходження відповідних видів контролю.

При імпорті товарів на територію України у пунктах пропуску контроль здійснюється відповідними органами та вся інформація розміщується у спільну базу даних, доступ до якої є у кожного з представництв, що суттєво поліпшує роботу контролюючих структур. При митному оформленні товарів фактично повністю відбувається електронний обмін інформацією з державними органами. Якщо товар, заявлений в декларації, підлягає певним видам контролю, інформаційна система автоматично надсилає підприємству повідомлення про види державного контролю, яким підлягає товар, та перелік документів, які необхідно подати відповідному контролюючому органу для завершення певного виду контролю [13].

Відповідно до ст. 1, п. 19 Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження

механізму "єдиного вікна" та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України» від 06.09.2018 № 2530-VIII визначено поняття механізму "єдиного вікна". Даний механізм являє собою взаємодію декларантів, їх представників та інших заінтересованих осіб з органами доходів і зборів, іншими державними органами, установами та організаціями, уповноваженими на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, який забезпечує можливість одноразового подання в електронному вигляді через єдиний державний інформаційний веб-портал "Єдине вікно для міжнародної торгівлі" документів та/або відомостей з метою дотримання вимог щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, передбачених цим Кодексом, іншими законами України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також нормативно-правовими актами, виданими на основі та на виконання цього Кодексу та інших законів України" [14].

Стаття 33 Митного кодексу України визначає умови функціонування єдиного державного інформаційного веб-порталу "Єдине вікно для міжнародної торгівлі" інформаційно-телекомунікаційна система органів доходів і зборів забезпечує можливість обміну інформацією з відповідними інформаційно-телекомунікаційними системами інших державних органів, установ та організацій, уповноважених на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України [8]. Для здійснення взаємодії, передбаченої частиною першою цієї статті, використовується єдиний державний інформаційний веб-портал "Єдине вікно для міжнародної торгівлі", що входить до складу інформаційно-телекомунікаційної системи органів доходів і зборів. Адміністратором та держателем єдиного державного інформаційного веб-порталу "Єдине вікно для міжнародної торгівлі" є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику [14].

Єдиний державний інформаційний веб-портал "Єдине вікно для міжнародної торгівлі" забезпечує [14]:

1) обмін документами та відомостями стосовно переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України між особами, зазначеними у частині першій цієї статті;

2) передавання державними органами, установами і організаціями, уповноваженими на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, відповідних дозвільних документів та/або відомостей про включення (виключення) товару до (з) відповідного реєстру органам доходів і зборів, декларантам, їх представникам та іншим заінтересованим особам у формі електронних документів, засвідчених електронним цифровим підписом;

3) передавання уповноваженими державними органами органам доходів і зборів, декларантам, їх представникам та іншим заінтересованим особам інформації про встановлені ними відповідно до законів чи міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, заборон на переміщення у відповідному напрямку товарів через митний кордон України;

4) використання органами доходів і зборів відомостей з відповідних реєстрів та/або документів для контролю за дотриманням встановлених заборон та/або обмежень на переміщення товарів через митний кордон України;

5) надання уповноваженими органами, які проводять заходи офіційного контролю щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту), відомостей про результати проведення таких заходів органам доходів і зборів, декларантам, їх представникам та іншим заінтересованим особам;

6) використання органами доходів і зборів інформації, наданої декларантами, їх представниками, іншими заінтересованими особами та державними органами, установами та організаціями, уповноваженими на

здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, для прийняття відповідних рішень щодо пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, їх випуску у відповідний митний режим;

7) регулярне інформування відповідних державних органів, установ та організацій, уповноважених на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, про здійснення митних формальностей на підставі відповідних дозвільних документів або відомостей про наявність (відсутність) товару у відповідному реєстрі, внесеному до єдиного державного інформаційного веб-порталу "Єдине вікно для міжнародної торгівлі", шляхом надання інформації про товари, переміщені через митний кордон України за відповідний період (відомості про дозвільний документ або реєстр, митний режим, декларанта, відправника, одержувача, найменування країни походження товарів (за наявності), відправлення та призначення, найменування товару, код товару згідно з УКТ ЗЕД, відомості про кількість товару в кілограмах (вага брутто та вага нетто) та в інших одиницях виміру);

8) багаторазове використання одноразово внесеної інформації;

9) можливість координації органами доходів і зборів проведення заходів офіційного контролю уповноваженими органами;

10) можливість здійснення декларантами, їх представниками, іншими заінтересованими особами сплати відповідних митних платежів, єдиного збору, плати за здійснення митних формальностей органами доходів і зборів, плати за проведення заходів офіційного контролю уповноваженими органами;

11) передавання декларантами, їх представниками та іншими заінтересованими особами до органів доходів і зборів передбачених законодавством України з питань державної митної справи документів, відомостей, заяв, запитів тощо та отримання зворотної інформації та відповідей від органів доходів і зборів;

12) розмежування доступу до інформації згідно з компетенцією державних органів, інших установ та організацій, уповноважених на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України;

13) безстрокове збереження інформації, її архівацію та відновлення [14].

Процедура митного оформлення при імпорті товарів регулюється Митним кодексом України, постановою Кабінету Міністрів України №450 «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій» [15]; наказом Міністерства фінансів України № 631 «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа» та інші [16].

Метою митного оформлення є забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку переміщення товарів через митний кордон України, а також забезпечення статистичного обліку їх ввезення на митну територію України. Порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів, якщо інше не передбачено Митним кодексом України [16].

Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 450 «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій» визначає вимоги до оформлення і використання митних декларацій, на підставі яких декларуються товари, що переміщуються (в даному випадку імпортуються) через митний кордон України підприємствами, та інші товари, що відповідно до законодавства України декларуються шляхом поданням митної декларації, передбаченої для підприємств, а також порядок внесення змін до митних декларацій, їх відкликання та визнання недійсними. Цей документ визначає: форми письмового декларування, оформлення митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа, заповнення періодичної митної декларації, заповнення тимчасової митної декларації, порядок підтвердження відомостей

про вивезення товарів за межі митної території України, порядок внесення змін до митної декларації та її відкликання, порядок визнання декларацій недійсними тощо [15].

Місце і час здійснення митного оформлення визначаються статтею 247 Митного Кодексу України [8].

Стаття 248 МКУ визначає початок митного оформлення. Стаття 249 МКУ містить положення про те, що декларанти або уповноважені ними особи можуть бути присутніми під час митного оформлення продукції дитячого харчування, які висуваються ними для такого оформлення. Стаття 254 МКУ визначає документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення продукції дитячого харчування, що переміщуються через митний кордон України. Стаття 255 визначає процедуру завершення митного оформлення товарів при їх імпорті [8].

Податковий кодекс України регулює порядок нарахування і справляння податку на додану вартість на імпорт товарів [17].

Митний тариф України – систематизований перелік ставок ввізного мита, яке справляється з товарів, що ввозяться на митну територію України. Митний тариф України прийнятий Законом України «Про Митний тариф України». Митний тариф України встановлює ставки ввізного мита на продукцію дитячого харчування згідно з їх кодом за УКТЗЕД. Даний нормативно-правовий акт містить перелік ставок загальнодержавного податку – ввізного мита на товари, що ввозяться на митну територію України і систематизовані згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД), складеною на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів. Ставки ввізного мита можуть встановлюватися або змінюватися виключно шляхом внесення змін до Митного тарифу України в порядку, визначеному законом [18].

Іншим важливим документом, що регулює митне оформлення товарів є наказ міністерства фінансів України від 31.05.2012 року № 631 «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні

митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа». В зазначеному наказі наводиться перелік основних термінів, що застосовуються при декларуванні імпорту цих товарів [16]. Інформація про необхідність подання документів, зазначених в графі 44 МД, вноситься посадовою особою, що здійснює відповідну митну формальність, до розділу IV інформаційного аркуша, форма якого наведена у додатку 1 до цього Порядку (далі - Інформаційний аркуш), із зазначенням коду документа, посади, прізвища, ініціалів, дати та часу встановлення вимоги, та засвідчується особистим підписом посадової особи. Інформація про ознайомлення з вимогою надання документів вноситься Декларантом до розділу IV Інформаційного аркуша [16].

У разі здійснення митного оформлення товарів за ЕМД інформація про необхідність подання сканованих копій документів, зазначених в графі 44 ЕМД, надсилається Декларанту електронним повідомленням, засвідченим ЕЦП посадової особи органу доходів і зборів. Для підтвердження отримання електронного повідомлення програмним забезпеченням робочого місця Декларанта в автоматизованому режимі направляється до органу доходів і зборів відповідне електронне повідомлення із зазначенням дати й часу отримання електронного повідомлення [16].

Окрім основних термінів, в даному наказі наводиться перелік документів, що застосовуються при виконанні митних формальностей за митною декларацією; порядок подання митної декларації; виконання митних формальностей за митною декларацією, заповненою у звичайному порядку; особливості виконання митних формальностей за попередньою декларацією; внесення змін або відкликання митної декларації. Також наводиться порядок оформлення картки відмови, а також як додатки до цього наказу виступають бланки встановленого зразка вищенаведених документів.

Також, важливим документом, що застосовується при митному оформленні імпорту продукції дитячого харчування, є наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011 «Про затвердження відомчих

класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій». Даним нормативно-правовим актом затверджуються найрізноманітніші класифікатори, що необхідні при декларуванні продукції дитячого харчування. Класифікатори, затверджені в даному нормативному документі, застосовуються при митному оформленні (декларування) для спрощення митних процедур при імпорті товарів на митну територію України. Серед основних слід виділити класифікатори: типів декларацій, митних режимів, умов поставки, характеристик угод, видів транспорту, видів упаковок, документів, способів розрахунку, типів контейнерів, одиниць вимірювання, митних формальностей, виконання митних формальностей, заходів гарантування тощо [19].

Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651 «Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа» визначає порядок заповнення митних декларацій (МД) при імпорті товарів на митну територію України. Зокрема, в ньому деталізовано порядок заповнення граф митних декларацій відповідно до обраного митного режиму. Цей Наказ визначає правила заповнення граф митних декларацій на бланках єдиного адміністративного документа форми МД-2. Митним органам не допускається встановлювати порядок заповнення граф МД і визначати особливості заповнення граф МД, відмінні від визначених даним наказом [20].

Закон України «Про дитяче харчування» від 14.09.2006 № 142-V визначає основні критерії до інформаційного супроводу цієї продукції на території України [21].

Отже, «Єдине вікно» - це єдина електронна система обміну даними, яка дозволяє різним державним службам в автоматичному режимі обмінюватися інформацією про вантаж, який проходить через митний кордон України та про результати проходження ним необхідних видів контролю. Можна стверджувати, що митне оформлення є одним з головних завдань, які покладені на митні органи України при імпорті продукції дитячого харчування.

Відзначимо і його вагомість для забезпечення економічної безпеки держави, бо саме на цьому етапі здійснення митної справи відбувається не тільки перевірка всіх вантажних документів, а й фактичне встановлення кількісних та якісних показників продукції дитячого харчування, які переміщують через митний кордон України. Саме тому одним з головних напрямів сучасної митної політики України повинно бути вдосконалення процедури митного оформлення, яка полягатиме у впровадженні нових форм та методів здійснення митного оформлення в країні.

РОЗДІЛ 2

ІДЕНТИФІКАЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ

2.1. Організація, об'єкт та методи дослідження

Процес дослідження передбачає визначення об'єктів, методів та алгоритму організації самого дослідження. Схему організації дослідження наведено на рис. 2.1.

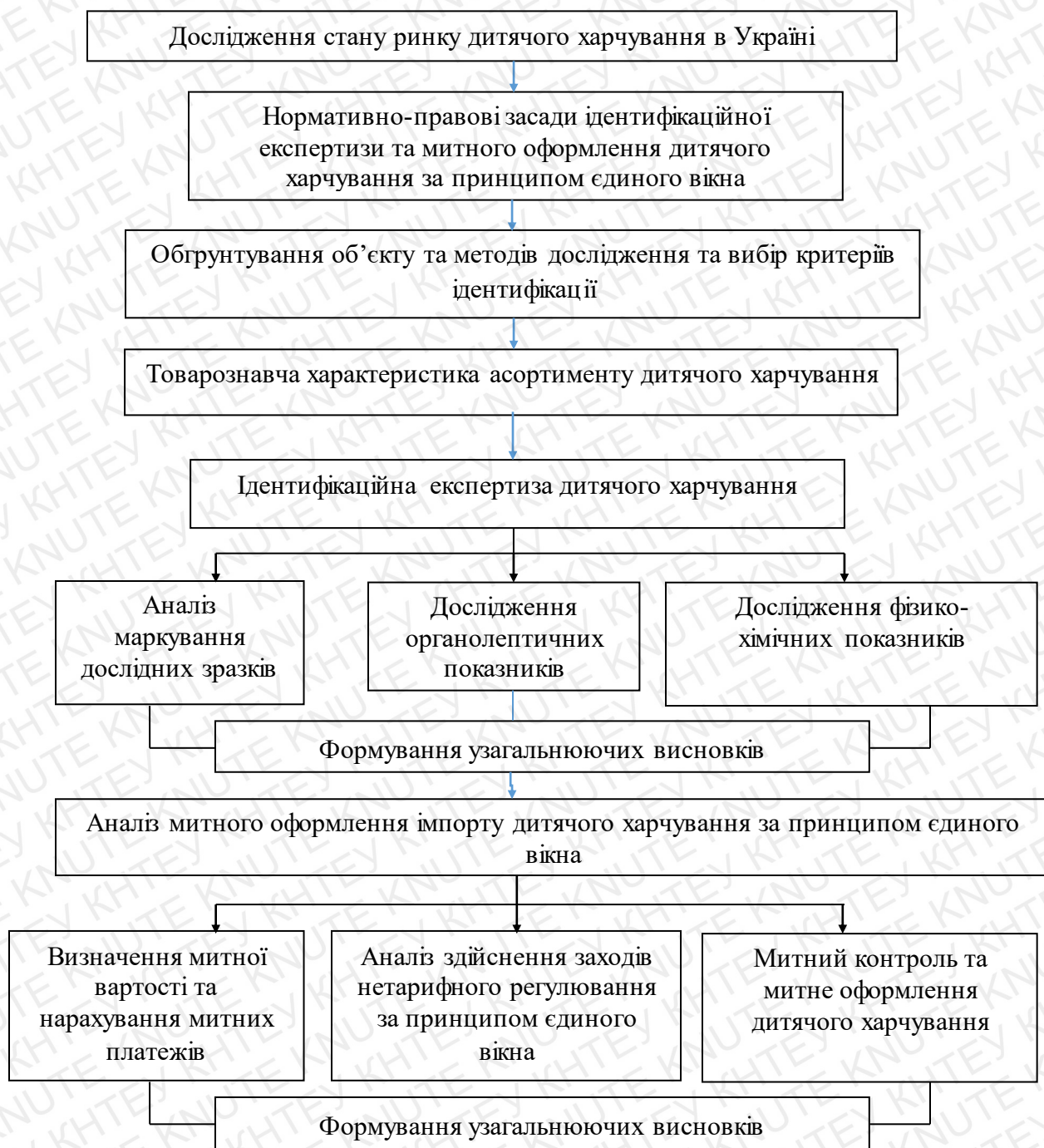

Рис. 2.1. Схема організації дослідження

Нормативними документами, що були використані в процесі дослідження, є наступні:

- ДСТУ 4541:2006. «Продукти молочні для дитячого харчування. Вершки стерилізовані для дітей. Технічні умови». Цей стандарт поширюється на вершки стерилізовані для дітей, одержані сепаруванням коров'ячого молока та запаковані у спожиткове пакування [22].

- Закон України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» від 06.12.2018 № 2639-VIII [23]. Вимоги цього нормативного документу поширюються на маркування (етикетування) розфасованих продуктів харчування.

Об'єктом ідентифікаційної експертизи було обрано молочні суміші для дитячого харчування, що переміщувалися на митну територію України в режимі імпорту:

- зразок №1 – молочна суміш для дитячого харчування Молочна суміш Nutrilon 1: ТОВ «ТоргОпт Компані» (країна походження: Німеччина). Це товар, на основі якого здійснювався розгляд порядку митного оформлення за МД № UA100020/2019/020003;

- зразок №2 – Дитяча суха молочна суміш HiPP Combiotic 1: ТОВ «Метро Кеш енд Керрі» (країна походження: Німеччина);

- зразок №3 – Молочна суміш Малиш Істринський (країна походження: Польща);

- зразок №4 – Суха молочна суміш Similac Gold: ТОВ «Метро Кеш енд Керрі» (країна походження: Данія).

Дослідження проводили в наступній послідовності: аналіз маркування та пакування, дослідження органолептичних та фізико-хімічних показників.

Аналіз маркування та пакування проводили шляхом огляду досліджуваних зразків продукції дитячого харчування та визначення його відповідності вимогам Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» від 06.12.2018 № 2639-VIII [23]. У процесі аналізу маркування звертали увагу на наявність та коректність такої інформації: постачальник,

країна-виробник, призначення за віком, вміст генетично-модифікованих продуктів, вид суміші, вид упаковки, маса упаковки, термін зберігання, енергетична цінність та склад продукту.

Дослідження органолептичних показників здійснювали шляхом сенсорного аналізу продукції дитячого харчування органами чуттів на відповідність вимогам ДСТУ 4541:2006. «Продукти молочні для дитячого харчування. Вершки стерилізовані для дітей. Технічні умови» [22]. Визначалися та аналізувалися такі показники: смак і запах, консис-тенція та колір.

У процесі аналізу фізико-хімічних показників досліджували густину, масову частку жиру, та кислотність.

Густину дитячих молочних сумішей визначали згідно ГОСТ 3625-84 «Молоко и молочные продукты. Методы определения плотности» аерометричним методом [24].

Кислотність дитячих молочних сумішей визначали згідно ГОСТ 30648.4-99 «Продукты молочные для детского питания. Титриметрические методы определения кислотности» методом нейтралізації вільних кислот, кислих солей і вільних кислотних груп розчином гідроксиду натрію в присутності індикатора фенолфталеїну [25].

Масову часта жиру визначали згідно ГОСТ 30648.1-99 «Продукты молочные для детского питания. Методы определения жира» методом виділення жиру з аналізованого продукту під дією концентрованої сірчаної кислоти та ізоамілового спирту з подальшим центрифугуванням суміші. Масову частку жиру, що був виділений, вимірювали жироміром [26].

2.2. Товарознавча характеристика асортименту дитячого харчування

Відповідно Закону України «Про дитяче харчування» під дитячим харчуванням розуміють харчовий продукт, призначений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері

охорони здоров'я, для спеціального дієтичного споживання, спеціально перероблений або розроблений для забезпечення задоволення дієтичних потреб дітей грудного та раннього віку (дитячі суміші початкові (стартові), дитячі суміші для подальшого годування, продукти прикорму, напої, вода бутильована для приготування дитячого харчування та/або пиття) [21].

Продукти дитячого харчування виробляються підприємствами харчової галузі з високоякісної сировини на зернових, фруктових-ягідній та овочевій, молочній, м'ясній і рибній основі за спеціальною рецептурою із застосуванням сучасних технологій і призначені для харчування дітей переважно дошкільного віку. Для підтримки основних фізіологічних функцій організму дитини необхідні різні поживні речовини в певному якісному і кількісному співвідношенні відповідно до потреб зростаючого організму, які змінюються в залежності від його віку [27].

Асортимент продуктів дитячого харчування, що представлений на ринку України, відповідно до функцій, які виконують такі продукти в структурі харчування дитини віком від народження до трьох років, можна класифікувати наступним чином рис. 2.2 [27].

За енергетичною цінністю усі продукти дитячого харчування (надалі скор. ПДП) поділяють на:

- висококалорійні (350-500 ккал / 100 г) - ПДП на молочній основі: сухі молочні суміші, молочні сухі каші, сухі рослинні суміші з рослинним компонентом, молочні дитячі напої, кефір, сир, ацидофільні продукти, сухі молочні та інші консерви на м'ясній і рибній основі;
- середньокалорійні (100-349 ккал / 100 г) - ПДП на зерновій основі: борошно і крупа (рисова, гречана, вівсяна, мультизлакова), макаронні вироби, печиво та ін.; консерви на м'ясорослинній і рибній основах;
- низькокалорійні (25-99 ккал / 100 г) - ПДП на фруктових-ягідній та овочевій основі: консерви овочеві, фруктові (соки, пюре, овочеві соки-пюре, компоти, напої та ін.) [27].

Залежно від виду використовуваної сировини розрізняють групи ПДП поділяють на продукти на зерновій основі, молочній основі, фруктовій-ягідній та овочевій основі, виготовлені на вищевказаних засадах, всередині яких нами виділені класифікаційні ознаки та визначено їх відповідні угруповання.

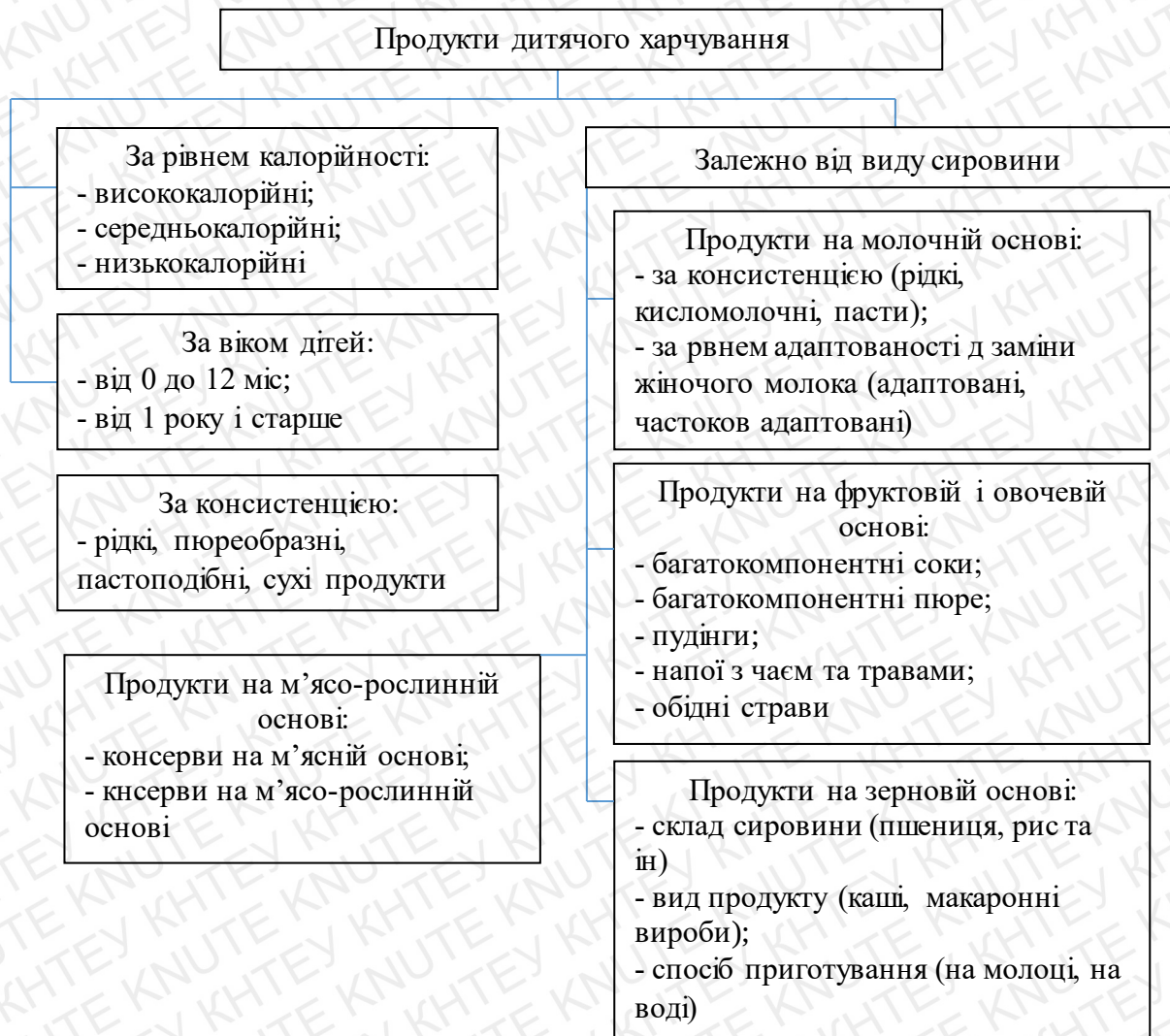

Рис. 2.2. Класифікація продуктів дитячого харчування [27]

Продукти дитячого харчування на зерновій основі вводять в раціон харчування дітей першого року життя з 6 міс з урахуванням їх білкового, вуглеводного, вітамінного і мінерального складу. Вони виступають переважно основним джерелом вуглеводів - крохмалю, харчових волокон і інших речовин. Поширені злакові продукти прикорму збагачують кальцієм, залізом і основними вітамінами, що задовольняють не менше відповідної добової потреби в них. Їх доцільно поділяти по виду і складу сировини, виду продукту,

способу приготування. Найбільш поширені продукти дитячого харчування на зерновій основі - каші. Однак каші з рисової, кукурудзяної і гречаної крупи не містять глютену (клейковино-утворюючого білка), здатного викликати у дітей проблеми з кишечником. На упаковці таких виробів вказують - «без глютену», що вельми важливо при призначенні такого прикорму для дітей молодшого віку, які можуть мати непереносимість цього білка [28].

За способом приготування можна виділити такі ознаки - приготування за допомогою молока (молочні) або води (безмолочні). Різновидом каш можна вважати розчинне печиво, яке при змішуванні з молоком або водою утворює гетерогенну суміш, яку можна давати дітям з 7-8 міс життя.

Продукти дитячого харчування на фруктово-ягідній та овочевій основі представлені консервами з оптимальним поєднанням білків, жирів і вуглеводів (1: 1: 2 до 4), що мають гомогенізовану пореподібну масу. Їх поділяють на багатокомпонентні соки, багатокомпонентні пюре, пудінги, напої з чаєм та травами, обідні страви. Призначають такі продукти дітям не раніше ніж по досягненні 3-4 місячного віку, поетапно, в три стадії в залежності від віку дітей [29].

Найбільш поширеною групою продуктів дитячого харчування є продукція на молочній основі, призначена для харчування дітей різних вікових груп. Їх застосовують для штучного вигодовування дітей першого року життя в разі часткової або повної відсутності материнського молока. Основною ознакою класифікації є призначення, за яким продукти дитячого харчування цієї групи поділяють за консистенцією: в рідкому стані (молоко стерилізоване, вітамінізоване), кисломолочні напої (сухі і рідкі) і пасти (творог дитячий, сир сублімований та ін., в тому числі на молочно-фруктовій основі [29].

Серед продуктів дитячого харчування цієї групи важливе місце займають заміники жіночого молока, які ділять на дві групи:

- адаптовані суміші, максимально наближені за складом до жіночого молока зі збалансованим вмістом харчових нутрієнтів з урахуванням віку дитини. У цій підгрупі виділяють також ознаку класифікації відносно способів

приготування - з урахуванням виду закваски: кислої - з внесенням закваски з біфідоацидофільних бактерій і прісної - без таких, у вигляді стерилізованого молока з різними добавками - декстринмальтозної патоки (для адаптації суміші за вуглеводним компонентом), суміші жирів кокосового, пальмового, кукурудзяного масел (за жировим компонентом), а також синтетичних вітамінів і мінеральних речовин (кальцію, магнію, заліза). Такі продукти рекомендовані для дітей у віці від 0 до 12 міс;

- частково адаптовані - виготовляють на основі сухого коров'ячого молока, які лише наближені до складу жіночого молока, оскільки в них відсутня демінералізована молочна сироватка, в повному обсязі збалансований жирнокислотний склад. В якості вуглеводного компонента крім лактози використовуються сахароза та крохмаль. Сюди відносять молочні суміші - так звані «наступні» формули. У їхніх назвах ставлять цифру 2, що означає друге півріччя життя. Всі замітники жіночого молока («наступні» формули) є швидкокорозчинними (інстант) [30].

Особливу групу продуктів дитячого харчування на молочній основі складають спеціалізовані (лікувальні) продукти, які за призначенням поділяють для харчування хворих дітей (для недоношених з малою масою тіла, а також для дітей з екологічно нездорових районів) і для харчування здорових дітей. Особливість і ефективність лікувальної дії цих продуктів визначаються або винятком (елімінацією), або збагаченням необхідними нутрієнтами.

Продукти дитячого харчування на м'ясний і м'ясорослинній основі включають в раціони харчування дітей, починаючи з 8-місячного віку. Багато їх видів збагачують легкозасвоюваним залізом (для профілактики анемії). Для поліпшення споживчих властивостей, поліпшення смаку і приємного аромату додають прянощі, кухонну сіль. До продуктів прикорму на м'ясній основі загального призначення відносять консерви з яловичини, свинини, конини та субпродуктів; консервовані ковбаски (з 1,5 років і старше); консерви з м'яса птиці; м'ясорослинні консерви (з 6-місячного віку). З м'ясо-рослинних консервів в продаж надходять продукти, виготовлені з м'яса птиці (курей та

індиків), молодії телятини з овочами, у вигляді печені з свинини; телятина з зеленим горошком, яловичина з овочами; яловичина з овочами, з моркви і картоплі, з суміші овочів з яловичиною, з цвітної капусти з картоплею і яловичиною [31].

За способами виробництва і властивостями готової продукції рідкі молочні продукти для дітей можна розділити на дві групи:

1. Солодкі стерилізовані суміші, які виробляють з суміші коров'ячого молока, вершків, підданої гомогенізації і високотемпературній обробці. Вони призначені для вживання при штучному і змішаному вигодовуванні недоношених і здорових дітей: «Малютка», «Малюк», молоко «Віталакт», «Молочко», «Алеся», «Бєбі-Мілк», Новолакт.

2. Кисломолочні суміші виробляють шляхом сквашування солодких сумішей спеціально підібраними бактеріальними заквасками [1].

Найбільш відомими марками молочних продуктів є марки «Агуша» і «Тема» (компанія «Юнімілк»). Значну питому вагу серед продуктів для дітей займають продукти на м'ясній основі. До них відносяться консерви на основі яловичини, свинини, конини, і консерви на основі м'яса птиці і т.д.

В асортимент рибних консервів входять: гомогенізовані консерви для дітей до 1 року; «Суфле рибне» - для дітей старше 1 року; «Суп рибний з фрикадельками», три види консервів «Сніданок школяра» з квасолею, рисом і перлової крупою для дітей шкільного та дошкільного віку; консерви спеціального призначення з риб для хворих дітей і підлітків.

Консерви для дітей з риби випускають в багатьох зарубіжних країнах. В Японії фірма «Кюпі» для харчування дітей з п'ятимісячного віку виготовляє консерви: «Тунець з овочами», «Тунець з овочами і яєчної локшиною» і ін. Рибні консерви з лосося випускають в Канаді, а з тріски - в Швеції. У Франції використовують різні рибні консерви для харчування дітей - «Пюре рибне гомогенізоване» для молодшого віку і «Пюре рибоовощное» «Рибоовощные суміші шматочками» [1].

До групи дитячого харчування на фруктово-ягідній та овочевій основі входять соки, пюре. Вони займають важливе місце в харчуванні дітей. У дитячому харчуванні використовують різні види соків - прояснені, прояснені і з м'якоттю одного виду або купажовані. Соки фруктові натуральні виготовляють без будь-яких добавок, з цукром, купажовані [30].

Овочеві соки для дитячого харчування виготовляють з моркви, гарбуза, буряка, томатів, із суміші цих соків з плодово-ягідними соками: яблучним, виноградним, журавлинним, брусничним, мандариновий, абрикосовим.

До групи фруктових консервів входять пюреподібні консерви різних видів, фруктові соки і компоти (з чорносливу). Консерви випускають загального призначення для харчування здорових дітей, лікувально-профілактичні та лікувальні для харчування дітей ослаблених і з різними захворюваннями.

Асортимент пюреподібних фруктових консервів для дитячого харчування включає кілька груп продукції, що розрізняються за складом компонентів: пюре натуральні без добавок з груш, яблук та їх суміші; пюре з цукром з абрикосів, сливи, аличі, малини, чорниці, чорної смородини, шипшини; пюре з напівфабрикатів тропічних плодів з цукром; пюре з яблук; пюре з суміші плодів, ягід, овочів і соків; пюре з яблук, вишні або слив з вершками і цукром [30].

М'ясні і м'ясоовочеві пюреподібні консерви виробляють з яловичини, печінки яловичої і курей з додаванням або без додавання рисової крупи, картоплі, моркви, томатів, зеленого горошку, цвітної капусти, кабачків.

Асортимент овочевих і м'ясоовочевих консервів представлений такими видами продукції: пюре овочеві натуральні з зеленого горошку, моркви; пюре овочеві одного виду або змішані з кабачків, гарбуза, моркви, шпинату з додаванням молока, масла коров'ячого, борошна пшеничного або круп, цукру і солі; пюре з суміші овочів і плодів з цукром з моркви і яблук; моркви, гарбуза і яблук; гарбуза і яблук; кабачків і персиків; кабачків і яблук з додаванням солі,

цукру, аскорбінової кислоти; пюре м'ясоовочеві з печінки яловичої з рисом, картоплею або морквою [28].

Також наведемо характеристику асортименту продуктів дитячого харчування за основними виробниками-імпортерами (рис. 2.3).

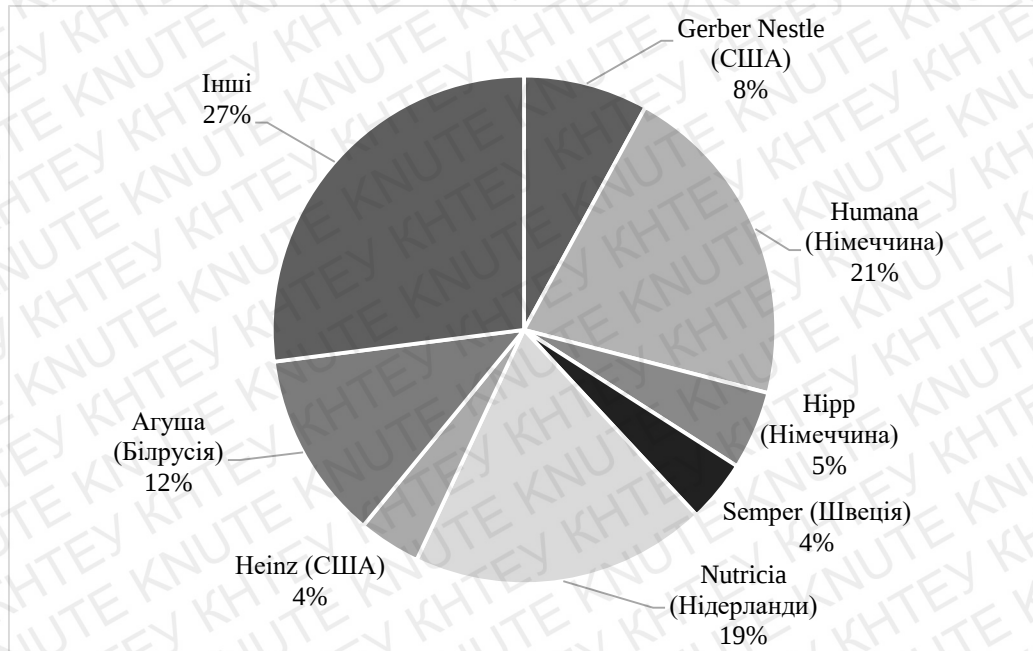

Рис. 2.3. Асортимент продукції дитячого харчування за виробниками, % (2018 р.) [1]

Як свідчать дані рис. 2.3, найбільші обсяги імпорту продукції дитячого харчування спостерігалися для таких виробників як Nutricia (Нідерланди) – 19% та Humana (Німеччина) – 21% [1].

Отже, основними критеріями товарознавчої класифікації асортименту продуктів дитячого харчування є калорійність, вік дітей, консистенція, вид сировини. За рівнем калорійності продукти дитячого харчування поділяють на висококалорійні, середньокалорійні та низькокалорійні. За віком дітей продукція харчування поділяється на ті, що призначені для дітей віком до 1-го року та ті, що призначаються дітям від 1-го року. За консистенцією продукти дитячого харчування поділяються на рідкі, пюреобразні, пастоподібні, сухі продукти, а за видом сировини – на продукцію, виготовлену на зерновій, молочній, фруктово-ягідній, м'ясній та м'ясорослинній основі.

2.3. Ідентифікаційна експертиза дитячого харчування та оформлення її результатів

Проведення ідентифікаційної експертизи дитячого харчування для оформлення процедур митного контролю передбачає визначення параметрів відповідності та якості даного товару. Параметри відповідності певним ознакам використовуються для правильного присвоєння коду за УКТЗЕД і подальшого оформлення продукції дитячого харчування. Параметри якості використовуються для ідентифікації самого товару та його органолептичних і фізико-хімічних властивостей [32, 33].

Ідентифікація дитячого харчування здійснювалася за наступною процедурою: визначення мети та завдань ідентифікації, вибір критеріїв, методів та засобів ідентифікації. Критерій ідентифікації дитячого харчування – ознака цього товару, яка придатна для встановлення його відповідності (тотожності) зразку, інформації в товаросупровідних документах, вимогам нормативних, технічних документів, а також приналежності до групи однорідних товарів. Вибір критеріїв залежить від умов, об'єктів, їх взаємодії, мети ідентифікації [30]. Для проведення експертизи було обрано зразки товарів, які переміщуються через митний кордон України за МД UA100020/2019/020003 та товаросупровідними документами: зовнішньоекономічний договір (контракт) №25.10-18; рахунок-фактура (інвойс) №02/03-1.22; товаротранспортна накладна CMR 02/03 – 19.1.

В табл. 2.1 наведено критерії, методи та засоби для проведення ідентифікаційної експертизи молочної суміші для дитячого харчування.

Таблиця 2.1

Критерії, методи та засоби ідентифікаційної експертизи молочних сумішей для дитячого харчування

Критерій	Методи	Засоби
1	2	3
Постачальник	Аналітичний	Маркування, ТСД
Країна-виробник	Аналітичний	Договір-контракт, сертифікат походження

Продовження табл. 2.1

1	2	3
Призначення за віком	Аналітичний	Маркування, ТСД
Вміст генетично-модифікованих продуктів	Аналітичний	Маркування, ТСД
Вид суміші	Органолептичний, аналітичний	Маркування, ТСД
Вид упаковки	Органолептичний, аналітичний	Товар
Маса упаковки	Вимірювальний	ДСТУ 4541:2006 [17]
Термін зберігання	Аналітичний	Маркування, ТСД
Енергетична цінність та склад	Аналітичний	Маркування, ТСД
Смак і запах	Органолептичний	ДСТУ 4541:2006 [17]
Консистенція	Органолептичний	ДСТУ 4541:2006 [17]
Колір	Органолептичний	ДСТУ 4541:2006 [17]
Густина, кг/м ³	Вимірювальний	ГОСТ 3625-84 [19]
Масова частка жиру, %	Вимірювальний	ГОСТ 30648.4-99 [21]
Кислотність, °Т	Вимірювальний	ГОСТ 30648.1-99 [20]

Під час вибору критеріїв ідентифікації дитячого харчування для його визначення дотримувалися принципу достатності й оптимальності – із комплексу властивостей, які притаманні товару, обирали ті показники (властивості). Ідентифікація дитячого харчування повинна носити характер комплексної оцінки, при якій найбільшу значимість мають типові критерії та ті, що важко фальсифікувати (основні, додаткові, специфічні) [33, 34].

Якість пакування та маркування порівнюють з вимогами Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» від 06.12.2018 № 2639-VIII [23]. Результати оцінки відповідності маркування та пакування дитячого харчування вимогам законодавства наведено у табл. 2.2.

Зовнішній огляд усіх досліджуваних зразків дозволив зробити висновки про те, що їх маркування та пакування в повній мірі відповідає вимогам Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» від 06.12.2018 № 2639-VIII [23].

Таблиця 2.2

Результати дослідження маркування молочних сумішей для дитячого харчування

Показники	Зразки			
	зразок №1	зразок №2	зразок №3	зразок №4
1	2	3	4	5
Постачальник в Україну	ТОВ «ТоргОпт Компані», Адреса: 04211, м. Київ, Оболонський район, вул. Лайоша Гавро, 4г. Тел.: (044) 5327488	ТОВ «Метро Кеш енд Керрі», Адреса: 02140, м. Київ, просп. Григоренка, 43. Тел.: (044) 4921000	ТОВ «Метро Кеш енд Керрі», Адреса: 02140, м. Київ, просп. Григоренка, 43. Тел.: (044) 4921000	ТОВ «Метро Кеш енд Керрі», Адреса: 02140, м. Київ, просп. Григоренка, 43. Тел.: (044) 4921000
Країна-виробник	Німеччина	Німеччина	Польща	Данія
Призначення за віком	Від 0 до 3 міс	Від 0 до 3 міс	Від 0 до 3 міс	Від 0 до 6 міс
Вміст генетично-модифікованих продуктів	Не містить	Не містить	Не містить	Не містить
Вид суміші	Суха	Суха	Суха	Суха
Вид упаковки	Картонна коробка	Жерстяна банка	Картонна коробка	Жерстяна банка
Маса упаковки	1200 г	350 г	1320 г	800 г
Термін зберігання	18 міс	18 міс	18 міс	24 міс
Енергетична цінність та склад	456 ккал білки – 10,8 г, жири – 24,2 г, вуглеводи – 53,7г.	462 ккал білки – 9,7г, жири – 22,4г, вуглеводи – 52,3 г.	485 ккал білки – 9,5г, жири – 23,9г, вуглеводи – 55,4г.	478 ккал білки – 9,3г, жири – 23,5г, вуглеводи – 55,1г.

Усі дослідні зразки є акуратно упакованими в картонні або жерстяні упаковки. На упаковці міститься текст, який дає вичерпну інформацію про товар. На упаковці зазначено країну походження товару та адресу виробництва. Також на упаковці містяться такі параметри маркування як вік, вміст генетично-модифікованих продуктів, вид суміші, маса упаковки, термін зберігання, енергетична цінність та склад.

Таблиця 2.3

Результати досліджень органолептичних показників молочних сумішей для дитячого харчування

Показники	Зразки			
	зразок №1	зразок №2	зразок №3	зразок №4
1	2	3	4	5
Смак і запах	Чисті, без сторонніх присмаків і запахів, характерні для даного продукту	Чисті, без сторонніх присмаків і запахів, характерні для даного продукту	Чисті, без сторонніх присмаків та запахів	Чисті, без сторонніх присмаків і запахів, характерні для даного виду
Консистенція	Однорідний, сухий порошок з наявністю легко розсипних грудочок	Дрібний, сухий порошок, з наявністю незначної кількості легко розсипних грудочок	Дрібний, сухий порошок, однорідний по всій масі	Дрібний, сухий порошок, з наявністю незначної кількості легко розсипних грудочок
Колір	Білий із легким жовтуватим відтінком	Чисто білий	Білий з легким жовтуватим відтінком	Білий, із легким жовтуватим відтінком або чисто білий

Результати оцінки відповідності органолептичних показників досліджуваних зразків молочних сумішей для дитячого харчування вимогам ДСТУ 4541:2006. «Продукти молочні для дитячого харчування. Вершки стерилізовані для дітей. Технічні умови» [22] наведено в табл. 2.3.

Молочні суміші для дитячого харчування відповідно до ДСТУ 4541:2006 [22] мають бути однорідним, сухим порошком із окремими грудочками, що

легко розсипаються; смак і запах мають бути чисті, без сторонніх присмаків і запахів, характерні для даного продукту; колір має бути білий із легким жовтуватим відтінком. За результатами проведеної ідентифікаційної експертизи молочних сумішей дитячого харчування за органолептичними показниками встановлено, що всі дослідні зразки відповідають вимогам стандарту ДСТУ 4541:2006 «Продукти молочні для дитячого харчування. Вершки стерилізовані для дітей. Технічні умови» [22].

Результати оцінки фізико-хімічних показників наведені в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Результати оцінки фізико-хімічних показників молочних сумішей для дитячого харчування

Показники	Відповідно до ДСТУ 4541:2006 [17]	Зразки			
		зразок №1	зразок №2	зразок №3	зразок №4
Густина, кг/м ³	Не менше ніж 1018	1036	1028	1038	1029
Масова частка жиру, %	Не менше 25,0	27,0	27,3	27,5	26,2
Кислотність, °Т	Не більше 15	13,0	12,3	11,7	12,5

Густина досліджуваних зразків сумішей дитячого харчування залежно від виду знаходиться в межах 1028-1038 кг/м³. Зразок №3 мав найбільшу густину – 1038 кг/м³, а зразок №2 – найменшу густину, яка складала 1028 кг/м³.

Масова частка жиру у досліджуваних зразках молочних сумішей для дитячого харчування коливалася в межах 26,0-27,3 %. Зразок №3 мав найбільшу масову частку жиру – 27,5 %, а зразок №4 - найменше значення даного показника, яке складало 26,2%.

Титрована кислотність молочних сумішей для дитячого харчування коливалася в межах 11,7 - 13 °Т. Зразок №1 мав найбільше значення

кислотності – 13,0 °Т, а зразок №4 - найменше значення даного показника, яке становило 11,7 °Т.

Результати досліджень за фізико-хімічними показниками свідчать, що всі дослідні зразки відповідають вимогам державного стандарту. Отже, за комплексом органолептичних і фізико-хімічних показників молочні суміші для дитячого харчування відповідають вимогам стандарту ДСТУ 4541:2006 «Продукти молочні для дитячого харчування. Вершки стерилізовані для дітей. Технічні умови».

Отже, за результатами проведеної ідентифікаційної експертизи молочних сумішей дитячого харчування встановлено: що всі дослідні зразки за органолептичними та фізико-хімічними показниками відповідають вимогам стандарту ДСТУ 4541:2006 та відповідно до УКТЗЕД класифікуються в товарній під категорії 1901 10 00 00 «- продукти дитячого харчування, розфасовані для роздрібної торгівлі», оскільки масова частка жиру складає менше 40 мас.% та вони не містять какао.

Результати ідентифікаційної експертизи було оформлено у вигляді висновку експерта № 02/03-1 від 02.03.2019 (Додаток Д). Метою запиту на отримання висновку експерта була перевірка правильності класифікації товарів, заявлених до митного оформлення.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ІМПОРТУ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ ЗА ПРИНЦИПОМ «ЄДИНОГО ВІКНА»

3.1. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів при імпорті дитячого харчування

Митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є вартість товарів, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари [8, 35].

Обчислення митної вартості таких товарів, як дитяче харчування, здійснюється на основі ціни угоди, тобто за першим методом.

Величина митної вартості товару залежить від умов поставки ІНКОТЕРМС-2010. Базисні умови поставок являють собою сукупність основних обов'язків контрагентів з транспортування і страхування товарів на шляху руху їх від експортера до імпортера [36].

Відповідно до контракту № 25.10-18, сухі молочні суміші ввозяться в Україну на умовах FCA DREZDEN. FCA (Free Carrier (... named place) Франко перевізник (... назва місця) означає, що продавець доставить товар, який пройшов митне очищення, зазначеному покупцем перевізнику до названого місця. Слід зазначити, що вибір місця постачання вплине на зобов'язання по завантаженню і розвантаженню товару на даному місці. Якщо поставка здійснюється в приміщенні продавця, то продавець несе відповідальність за відвантаження. Якщо ж постачання здійснюється в інше місце, продавець за відвантаження товару відповідальності не несе. Даний термін може бути використаний під час перевезення будь-яким видом транспорту, включаючи змішані перевезення [36]. Даний термін може застосовуватися при поставках будь-яким видом транспорту.

Відповідно до умов поставки митна вартість при переміщенні дитячого харчування відповідну до контракту № 25.10-18 окрім фактурної вартості,

включала також витрати на транспортування, що були зазначені у довідці про транспортні витрати № 75-123:

$$MB = \Phi B * K_b + TP \quad (3.1),$$

де MB – митна вартість товарів, грн.,

ΦB – фактурна вартість товарів, згідно інвойсу №02/03-1.22 від 02.03.2019,

K_b – курс євро на день подання митної декларації,

TP – транспортні витрати до кордону, згідно довідки № 75-123 від 01.03.2019.

Отже, $MB = 6000 * 30,2500 + 7000 = 181500 + 7000 = 188500,00$ грн.

Основними платежами, що справляються при митному оформленні дитячого харчування є мито та податок на додану вартість. Ставки мита на товари визначені в Законі України «Про Митний тариф України» [18], в основу якого покладено Українську класифікацію товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) [37].

Згідно з УКТЗЕД дитяче харчування класифікується в товарній позиції 1901 «Екстракти солодові; готові харчові продукти з борошна, крупки, крупів, крохмалю або солодового екстракту, без вмісту какао або з вмістом менш як 40 мас. % какао в перерахунку на повністю знежирену основу, в іншому місці не зазначені; готові харчові продукти із сировини товарних позицій 0401-0404, без вмісту або з вмістом какао менш як 5 мас. % у перерахунку на повністю знежирену основу, в іншому місці не зазначені». Структуру коду наведено в табл. 3.1.

Згідно з Митним тарифом України, ставка повного ввізного мита для дитячого харчування згідно з кодом товару 1901 10 00 00 складає 0%, пільгова ставка – становить 0 % від митної вартості товару.

Таблиця 3.1

Структура коду дитячого харчування згідно з УКТЗЕД [35]

Структура коду		Опис
1	2	3
Розділ	IV	Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; та його замітники
Група	19	Готові продукти із зерна зернових культур, борошна, крохмалю або молока; борошняні кондитерські вироби
Товарна позиція	1901	Екстракти солодові; готові харчові продукти з борошна, крупки, крупів, крохмалю або солодового екстракту, без вмісту какао або з вмістом менш як 40 мас. % какао в перерахунку на повністю знежирену основу, в іншому місці не зазначені; готові харчові продукти із сировини товарних позицій 0401-0404, без вмісту або з вмістом какао менш як 5 мас. % у перерахунку на повністю знежирену основу, в іншому місці не зазначені;
Товарна категорія	1901 10 00 00	- продукти дитячого харчування, розфасовані для роздрібної торгівлі

Ввізне мито розраховується за адвалорною ставкою мита (3.2) [38-40] :

$$\text{Мито} = \text{МВ} * \text{См} \quad (3.2),$$

де МВ – митна вартість, грн.,

См – ставка мита згідно з Митним тарифом України.

Отже, мито = 188500,00* 0% = 0 грн.

Ставка ПДВ по імпорتنим операціям складає 20%. Платниками податку є всі особи, які зареєстровані платниками цього податку.

Сума податку на додану вартість визначається за формулою (3.3) [38-40]:

$$\text{ПДВ} = (\text{МВ} + \text{Мито}) * \text{Ст}_{\text{ПДВ}} \quad (3.3),$$

де Ст_{ПДВ} – ставка ПДВ (вона становить 20%) [36, 37].

Таким чином, ПДВ = (188500,00+ 0) * 20% = 37700,00 грн.

Результати нарахування та стягнення митних платежів заносяться у графу 47 МД, яка представлена у таблиці 3.2.

47 Графа митної декларації № UA100020/2019/020003

Нарахування мита та митних зборів	Вид	Основа нарахування	Ставка	Сума	СП
	020	188500,00	0 %	0,00	01
	028	188500,00	20%	37700,00	01

Таким чином, митна вартість при імпорті дитячого харчування згідно з митною декларацією № UA100020/2019/020003 розраховувалась з використанням основного методу з урахуванням транспортних витрат відповідно до умов поставки FCA DREZDEN становить 188500,00 грн. Оскільки повна та пільгова ставки на зазначений товар становлять 0 %, митні платежі складаються з податку на додану вартість (37700,00 грн).

3.2. Аналіз здійснення заходів нетарифного регулювання за принципом «єдиного вікна»

При проходженні процедур митного контролю у ході імпорту продукції дитячого харчування компанією ТОВ «ТоргОпт Компані» було здійснено наступні етапи:

- 1) В єдину інформаційну систему брокером підприємства було внесено відомості електронної митної декларації (Додаток В) з використанням інформаційного термінала, який знаходиться на території Волинської митниці ДФС.
- 2) За допомогою програмного забезпечення інформаційного термінала було здійснено такі кроки:
 - виконано перевірку носія електронної інформації (флешка митного брокера підприємства) на наявність вірусів;
 - проведено вибір необхідного файлу з флешки митного брокера;
 - проведено формато-логічний контроль електронної декларації та відображення списку помилок на екрані монітора;

- виконано передавання електронної митної декларації та електронної копії декларації митної вартості на паперовому носії (скан-копія) до інформаційної системи «Єдине вікно» для здійснення в установленому порядку митних формальностей;
- виконано друк та видача митному брокеру ТОВ «ТоргОпт Компані» квитанції із зазначенням відомостей про дату та час введення електронної митної декларації до інформаційного термінала, порядкового номера введенного документу у списку, який сформовано протягом робочої зміни 02.03.2019, довідкового номера (№2574), прізвища та ініціалів митного брокера, котрий виконав заповнення митної декларації (Кириленко М.Ф.). За результатами формато-логічного контролю помилок в електронній митній декларації UA100020/2019/020003 виявлено не було.

Варто відмітити, що введена митним брокером електронна митна декларація в інформаційну систему «Єдине вікно» зберігається в окремій базі Волинської митниці ДФС, а також в цій же базі зберігаються відомості про видані квитанції.

Після здійснення за допомогою програмного забезпечення інформаційного термінала формато-логічного контролю введеної митним брокером електронної митної декларації UA100020/2019/020003, а також скан-копії її електронного примірника, митним брокером було здійснено роздрукування квитанції за допомогою вбудованого принтера інформаційного термінала. Дана квитанція містить такі відомості: довідковий номер (№2574), ПІБ декларанта (Кириленко М.Ф.).

Після завершення процедури вводу електронної митної декларації з використання інформаційного термінала Волинської митниці, митним брокером підприємства ТОВ «ТоргОпт Компані» було подано посадовій особі митниці паперовий варіант митної декларації, а також інші супроводжуючі документи:

- товаротransпортна накладна CMR;

- рахунок-фактура (інвойс) №02/03-1.22 (Додаток Б);
- зовнішньоекономічний договір (контракт) №25.10-2018 (Додаток Г);
- довідка про транспортні витрати № 75-123 від 01.03.2019 (Додаток В) .

Посадову особу Волинської митниці для виконання митних формальностей за поданою митною декларацією була призначена в автоматичному режимі системи «Єдине вікно» в порядку черговості надходження митної декларації для митного оформлення. Реєстрацію митної декларації UA100020/2019/020003, електронну копію якої було попередньо введено митним брокером через інформаційний термінал Волинської митниці, було здійснено за 40 хв.

Для засвідчення митної електронної митної декларації митним брокером підприємства ТОВ «ТорОпт Компані» було використано електронний-цифровий підпис з використанням посиленого сертифіката відкритого ключа. Відповідно до цього, електронна митна декларація UA100020/2019/020003 та скан-копія її паперового примірника, були передані за допомогою електронного повідомлення, яке було засвідчено електронним цифровим підписом митного брокера, з електронної адреси: Kyrylenko@torgopt.com, яку було визначено для передавання таких електронних документів органам доходів і зборів і отримання зворотної інформації від органів доходів і зборів, на цю ж електронну адресу.

Під час виконання митних формальностей за наданою електронною митною декларацією UA100020/2019/020003 митний брокер за допомогою системи «Єдине вікно» отримав такі відомості:

- повідомлення про отримання митницею електронного листа;
- результат проведення формато-логічного контролю правильності заповнення граф митної декларації UA100020/2019/020003;
- занесення митної декларації до єдиної автоматизованої системи;
- реєстраційний номер UA100020/2019/020003, присвоєний електронній митній декларації;
- прийняття декларації для оформлення;

-завершення митного оформлення товарів за наданою митною декларацією UA100020/2019/020003.

Оформлену електронну митну декларацію UA100020/2019/020003, за якою збуло здійснено декларування продуктів дитячого харчування, було перетворено на візуальну форму, придатну для сприйняття у форматі *.xps. Даний файл було засвідчено ЕЦП посадової Волинської митниці, яка завершила митне оформлення, та направила повідомлення на електронну адресу митного брокера.

При імпорті дитячого харчування використовуються такі нетарифні заходи:

1) Звільнення від сплати мита [31]

Передбачене преференцією по миту «400» - країни СНД; преференцією по миту «401» - Республіка Грузія; преференцією по миту «402» - Республіка Македонія.

В рамках діючих міждержавних угод про вільну торгівлю (з країнами СНД, Республікою Грузія та Республікою Македонія) можливе звільнення від сплати мита при імпорті вказаного у коментарі товару. Таке звільнення здійснюється при дотриманні умов (наявність сертифіката про походження товару, виконання правил прямого відвантаження та безпосередньої закупівлі), що встановлені кожною окремою угодою.

2) Контроль за рухом продукції з ГМО, патентування торговельної діяльності імпортерами продукції дитячого харчування

Випуск у відповідний митний режим під час переміщення через митний кордон України (ввезення, транзит), вказаних у коментарі сухих молочних сумішей для дитячого харчування, здійснюється митними органами на підставі витягу або посвідчення, або реєстраційного номеру з державного реєстру генетично модифікованих організмів або продукції, виробленої із застосуванням ГМО; або дозволу на ввезення продукції, отриманої з використанням ГМО, призначеної для науково-дослідних цілей; або дозволу на транзитне переміщення незареєстрованих в Україні ГМО [40]. Зміст даного

заходу полягає у тому, що суб'єкт господарювання, який здійснює імпорту дитячого харчування з метою подальшої їх реалізації на ринку України, повинен мати торговий патент на зайняття торговельною діяльністю. Однак, дане обмеження не застосовується для тих підприємств, які ввозять продукти дитячого харчування з метою подальшого перепродажу.

Забороняється обіг товарів дитячого харчування, маркування яких не відповідає вимогам законодавства про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів. Маркування дитячого харчування повинно забезпечувати споживача інформацією, яка надає йому можливість здійснити вибір харчового продукту відповідно до потреб споживача. Маркування дитячого харчування виконується державною мовою. За рішенням оператора ринку поруч із текстом, викладеним державною мовою, може розміщуватися його переклад іншими мовами. У маркуванні можуть бути зазначені певні речовини та їх кількість без зазначення властивостей, які продукт дитячого харчування має завдяки цим речовинам. У маркуванні забороняється наводити інформацію про їх лікувальні властивості, вгамування болю та т.ін.

У разі наявності у продукті дитячого харчування генетично модифікованих організмів (ГМО), якщо їх частка у харчовому продукті перевищує 0,9 відсотка в будь-якому інгредієнті харчового продукту, що містить, складається або вироблений з генетично модифікованих організмів, маркування харчового продукту повинно включати позначку «з ГМО».

Вантажі з продуктами дитячого харчування, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України та марковані з порушенням вимог законодавства про безпечність та окремі показники якості, можуть бути випущені в обіг без права їх пропонування кінцевому споживачу під зобов'язання оператора ринку про виправлення маркування відповідно до вимог законодавства [43-45].

Крім того, дитяче харчування належать до «Переліку продуктів, які підлягають державному контролю на призначених прикордонних інспекційних постах», затверджені наказом Мінагропроду від 26.03.2018 № 159 [46].

Відповідно до положень статті 41 Закону України від 18.05.2017 № 2042-VIII [47]:

- везення (пересилання) на митну територію України таких товарів дозволяється лише через призначені прикордонні інспекційні пости;
- вантаж із продуктами, який ввозиться (пересилається) на митну територію України через призначений прикордонний інспекційний пост, повинен супроводжуватися оригіналами міжнародного сертифіката та інших документів, які вимагаються згідно із законом, а також оригіналом загального ветеринарного документа на ввезення, форма якого затверджується Кабінетом Міністрів України.

Отже, у ході проведеного дослідження було проаналізовано заходи нетарифного регулювання імпорту продукції дитячого харчування за принципом єдиного вікна. Митним брокером підприємства ТОВ «ТоргОпт Компані» проведено процедуру занесення відомостей електронної митної декларації до інформаційної системи «Єдине вікно» з використанням власного електронного цифрового підпису. В результаті обробки наданих у систему даних було схвалено в автоматичному режимі присвоєння номеру електронній митній декларації UA100020/2019/020003. Після завершення процедури вводу електронної митної декларації з використання інформаційного термінала Волинської митниці, митним брокером підприємства ТОВ «ТоргОпт Компані» було подано посадовій особі Волинської митниці паперовий варіант митної декларації, а також інші супроводжуючі документи: товаротransпортну накладну CMR; рахунок-фактура (інвойс) №02/03-1.22; зовнішньоекономічний договір (контракт) №25.10-2018; довідку про транспортні витрати № 75-123.

3.3. Митний контроль та митне оформлення дитячого харчування

Проведення митного контролю товарів для дитячого харчування при їх імпорті було виконане на території України у такі основні етапи [8, 16]:

- 1) Реєстрація митної декларації.

У ході реєстрації електронної митної декларації UA100020/2019/020003 митним органом було виконано перевірку відповідності її формату встановленим вимогам.

Було здійснене фіксування дати й часу подання митної декларації для оформлення шляхом присвоєння відповідного реєстраційного номера - UA100020/2019/020003 за допомогою автоматизованої системи та внесення його в установленому порядку до графі цієї декларації на паперовому носії;

2) Перевірка митної декларації.

Даний етап передбачав перевірку наявності поданих разом з митною декларацією (Додаток А) інвойса 02/03-1.22 (Додаток Б). Було виконано перевірку за допомогою програмного забезпечення правильності заповнення даного документу; здійснено перевірку відповідності відомостей, унесених до граф поданої декларації, відомостям, що внесені до МД, поданої на паперовому носії.

3) Прийняття митної декларації для оформлення.

У графі D/J кожного аркуша форми МД-2 було проставлено відбиток штампу «ПМК 396/125 02.03.2019 ОНП 396/125» , також такий штамп було проставлено в нижній частині додаткових аркушів форми МД-3, доповнень до форми МД-6, на інвойсі.

4) Оформлення митної декларації

При здійсненні митного оформлення дитячого харчування в межах аналізованої імпортової операції було виконано такі митні формальності:

- перевірено дотримання строків подання митної декларації (у випадках, визначених законодавством) – було подано 02.03.2019 р.;
- перевірено наявність відміток про завершення переміщення товарів (були усі відмітки);
- виконано контроль співставлення (автоматизоване порівняння) даних, які містяться в електронній копії паперового носія митної декларації UA100020/2019/020003 , та інших документів, поданих для митного оформлення, зокрема: виконано співставлення реквізитів уповноваженого

банку, зазначеного у графі 28 МД - ЄДРПОУ 24565512, ПАТ "ПРИВАТБАНК", МФО 320125, з даними, що містяться в переліку вповноважених банків України в Єдиній автоматизованій системі;

- співставлення курсу валюти України до іноземної валюти, зазначеного у графі 23 МД - 30.250000 грн / Євро, з офіційним курсом валюти України до іноземної валюти, у якій складені рахунки та відомості про яку зазначено в лівому підрозділі графі 22 МД, на день подання митної декларації до оформлення;

- перевірка наявності діючих (не скасованих) спеціальних санкцій, які можуть бути застосовані до ТОВ «ТоргОпт Компані» згідно зі статтею 37 Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність";

- співставлено відомості, що підтверджують дотримання встановлених законодавством заборон та обмежень щодо переміщення дитячого харчування через митний кордон України, з інформацією, що міститься в уніфікованих електронних дозвільних документах, що надходять з інших державних органів;

- співставлено відомості про нарахування митних та інших платежів, а також про застосування заходів гарантування їх сплати з інформацією, що міститься в електронних гарантійних документах, виданих гарантами та розміщених в Єдиній автоматизованій інформаційній системі України, та з інформацією про наявність та суму коштів авансових платежів (передоплати), внесених платником податків згідно зі статтею 299 Митного Кодексу [8] на рахунки, відкриті на Волинську митницю ДФС;

- проведено контроль із застосуванням системи управління ризиками, в тому числі оцінка ризику за МД шляхом аналізу за допомогою АСАУР;

- перевірка правильності класифікації товарів, зокрема відповідності коду УКТЗЕД, внесеного до графі 33 митної декларації - 1901 10 0000.

- перевірка правильності визначення країни походження товарів – відповідно до відомостей, внесених до графі 16 Країна походження – DE (Німеччина).

- виконана перевірка відсутності визначених законодавством заборон щодо переміщення продукції дитячого харчування, яка задекларована.
- перевірка правильності застосування пільг в оподаткуванні – зокрема 0-ї ставки ввізного мита на продукцію дитячого харчування;
- перевірка правильності визначення митної вартості товарів у графі 47 (мито – 0 грн, ПДВ – 36300,00 грн) [16].

Одним з основних документів, який подається при переміщенні товарів для дитячого харчування через митний кордон України, та без якого неможливе їх митне оформлення, є Міжнародна товаротransпортна накладна CMR.

Міжнародна транспортна накладна CMR містить типові дані – інформацію про відправника Danone Nutricia LTD та перевізника ТОВ «ТоргОптКомпані», адреси доставки вантажу з найменуванням одержувача. Крім того, вказується перелік вантажу, його кількість і вага нетто.

Ще одним основним документом, який використовується при переміщенні дитячого харчування через митний кордон України є рахунок-фактура (інвойс) №02/03-1.22 (додаток Б). Рахунок-фактура - це супровідний документ, який в обов'язковому порядку супроводжує товари, які переміщуються через митний кордон України. У інвойсі послідовно міститься інформація про код товару згідно УКТЗЕД – артикул – назву товару – кількість – ціна за одиницю – загальна ціна – вага нетто – вага брутто – країна походження.

Зовнішньоекономічний договір (контракт) №25.10-18 є підтвердженням правомірності відносин між Danone Nutricia LTD та ТОВ «ТоргОптКомпані». Контрактом передбачено об'єми закупівлі та строки їх виконання, дії кожної з сторін у випадку непередбачуваних ситуацій тощо

Також при імпорті дитячого харчування, у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється санітарно-епідеміологічний контроль та проставляються відповідні печатки у товаро-транспортній накладній CMR. Дані види контролю здійснюють митними органами на підставі інформації,

отриманої від державних органів, уповноважених на здійснення цих видів контролю, з використанням засобів інформаційних технологій [16].

Остаточне митне оформлення вантажу здійснюється у внутрішній митниці. При цьому перевірка МД проходить декілька етапів контролю, які проводяться працівниками відповідних підрозділів митниць. При необхідності додаткових досліджень товару або більш поглибленого вивчень даних декларантом документів співробітниками митниць, які перевіряють МД, може бути направлено запит до департаменту податкових та митних служб для перевірки заявленої вартості та експертизи сертифікатів, які засвідчують країну походження дитячого харчування, для проведення контролю носіїв інформації, перевірки якості кожної з частин продукції дитячого харчування тощо. Завершення митного оформлення кожним із співробітників фіксується поставленням відтисків штампів контрольних відміток. Митне оформлення МД-2 може бути остаточно завершено.

Отже, при митному оформленні дитячого харчування подаються такі документи: митна декларація № UA100020/2019/020003; товаротранспортна накладна CMR; рахунок-фактура (інвойс) №02/03-1.22; зовнішньоекономічний договір №25.10-2018 від 25.10.2018 р. При оформленні МД, митними органами виконуються митні формальності: перевірка дотримання строків подання МД; перевірка наявності відміток про завершення переміщення товарів; контроль співставлення даних, які містяться в електронній митній декларації, та інших документів, поданих для митного оформлення; контроль із застосуванням системи управління ризиками, в тому числі оцінка ризику за МД шляхом аналізу електронної копії МД за допомогою автоматизованої системи аналізу та управління ризиками; перевірка правильності класифікації дитячого харчування за УКТЗЕД; перевірка правильності визначення митної вартості товару.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Отже, за результатами проведеного дослідження можна сформулювати такі висновки:

1. Ринок продукції дитячого харчування в Україні має потенційну ємність і є перспективним в майбутньому. Упродовж 2014-2015 можна було спостерігати зниження обсягів імпорту продукції дитячого харчування внаслідок погіршення економічної ситуації в Україні, на яку вплинула також війна на Сході. На відміну від імпорту, обсяги експорту мали тенденцію до поступового зростання, що обумовлювалось економічною вигодою від експорту в умовах девальвації національної валюти. Однак, не зважаючи на розвиток власного виробництва продукції дитячого харчування, промисловість України не здатна забезпечити внутрішній попит в повній мірі. Це зумовлює перспективи подальшого зростання імпорту дитячого харчування в найближчому майбутньому.

2. «Єдине вікно» - це єдина електронна система обміну даними, яка дозволяє різним державним службам в автоматичному режимі обмінюватися інформацією про вантаж, який проходить через митний кордон України та про результати проходження ним необхідних видів контролю. Можна стверджувати, що митне оформлення є одним з головних завдань, які покладені на митні органи України при імпорті продукції дитячого харчування. Відзначимо і його вагомість для забезпечення економічної безпеки держави, бо саме на цьому етапі здійснення митної справи відбувається не тільки перевірка всіх вантажних документів, а й фактичне встановлення кількісних та якісних показників продукції дитячого харчування, які переміщують через митний кордон України. Саме тому одним з головних напрямів сучасної митної політики України повинно бути вдосконалення процедури митного оформлення, яка полягатиме у впровадженні нових форм та методів здійснення митного оформлення в країні.

3. Основними критеріями товарознавчої класифікації асортименту продуктів дитячого харчування є калорійність, вік дітей, консистенція, вид

сировини. За рівнем калорійності продукти дитячого харчування поділяють на висококалорійні, середньокалорійні та низькокалорійні. За віком дітей продукція харчування поділяється на ті, що призначені для дітей віком до 1-го року та ті, що призначаються дітям від 1-го року. За консистенцією продукти дитячого харчування поділяються на рідкі, пюреобразні, пастоподібні, сухі продукти, а за видом сировини – на продукцію, виготовлену на зерновій, молочній, фруктовій-ягідній, м'ясній та м'ясорослинній основі.

Аналіз асортименту дитячого харчування показав, що найбільш поширеною групою продуктів дитячого харчування є продукція на молочній основі, призначена для харчування дітей різних вікових груп. Їх застосовують для штучного вигодовування дітей першого року життя в разі часткової або повної відсутності материнського молока. Найбільшу частку ринку серед дитячого харчування на молочній основі займають імпортерські виробники Nutricia (Нідерланди) – 19% та Humana (Німеччина) – 21%.

4. Для проведення ідентифікаційної експертизи дитячого харчування об'єктами дослідження було обрано молочні суміші для дитячого харчування, що переміщувалися на митну територію України в режимі імпорту: молочна суміш для дитячого харчування Nutrilon 1; дитяча суха молочна суміш HiPP Combiotic 1; молочна суміш Малиш Істринський; суха молочна суміш Similac Gold.

5. Ідентифікаційна експертиза дитячого харчування проводилась на основі розроблених критеріїв, засобів та методів. Для дослідження було обрано наступні критерії: постачальник, країна-виробник, призначення за віком, вміст генетично-модифікованих продуктів, вид суміші, вид та маса упаковки, термін зберігання, енергетична цінність та склад, смак та запах, консистенція, колір, густина, масова частка жиру, кислотність.

6. Зовнішній огляд усіх досліджуваних зразків дозволив зробити висновки про те, що їх маркування та пакування в повній мірі відповідає вимогам Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів». Усі дослідні зразки є акуратно упакованими в картонні або

жерстяні упаковки. На упаковці міститься текст, який дає вичерпну інформацію про товар. На упаковці зазначено країну походження товару та адресу виробництва. Також на упаковці містяться такі параметри маркування як вік, вміст генетично-модифікованих продуктів, вид суміші, маса упаковки, термін зберігання, енергетична цінність та склад.

Результати оцінки відповідності органолептичних показників досліджуваних зразків молочних сумішей для дитячого харчування вимогам ДСТУ 4541:2006. «Продукти молочні для дитячого харчування. Вершки стерилізовані для дітей. Технічні умови». Результати оцінки фізико-хімічних показників показали, що густина досліджуваних зразків сумішей дитячого харчування залежно від виду знаходиться в межах 1028-1038 кг/м³. Зразок №3 мав найбільшу густину – 1038 кг/м³, а зразок №2 – найменшу густину, яка складала 1028 кг/м³; масова частка жиру у досліджуваних зразках молочних сумішей для дитячого харчування коливалася в межах 26,0-27,3 %. Зразок №3 мав найбільшу масову частку жиру – 27,5 %, а зразок №4 - найменше значення даного показника, яке складало 26,2%; титрована кислотність молочних сумішей для дитячого харчування коливалася в межах 11,7 - 13 °Т. Зразок №1 мав найбільше значення кислотності – 13,0 °Т, а зразок №4 - найменше значення даного показника, яке становило 11,7 °Т.

Отже, за результатами проведеної ідентифікаційної експертизи молочних сумішей дитячого харчування встановлено: що всі дослідні зразки за органолептичними та фізико-хімічними показниками відповідають вимогам стандарту ДСТУ 4541:2006 «Продукти молочні для дитячого харчування. Вершки стерилізовані для дітей. Технічні умови» та відповідно до УКТЗЕД класифікуються в товарній під категорії 1901 10 00 00 «- продукти дитячого харчування, розфасовані для роздрібної торгівлі», оскільки масова частка жиру складає менше 40 мас.% та вони не містять какао. Результати ідентифікаційної експертизи було оформлено у вигляді висновку експерта № 02/03-1 від 02.03.2019. Метою запиту на отримання висновку експерта була перевірка правильності класифікації товарів, заявлених до митного оформлення.

7. В роботі було перевірено правильність визначення митної вартості дитячого харчування та нарахування митних платежів. Митна вартість при імпорті дитячого харчування згідно з митною декларацією № UA100020/2019/020003 розраховувалась з використанням основного методу з урахуванням транспортних витрат відповідно до умов поставки FCA DREZDEN становить 188500,00 грн. Оскільки повна та пільгова ставки на зазначений товар становлять 0 %, митні платежі складаються з податку на додану вартість (37700,00 грн).

8. В роботі проведено аналіз етапів виконання митного контролю та митного оформлення посадовими особами митного Волинської митниці відповідно до вимог наказу Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 631 згідно з митною декларацією № UA100020/2019/020003.

З метою розвитку вітчизняного виробника, поліпшення асортименту, якості, нормативного регулювання та проведення експертизи дитячого харчування можемо надати такі пропозиції:

- українським виробникам дитячого харчування доцільно звернутися до Кабінету Міністрів України щодо розроблення заходів для розвитку вітчизняного виробництва дитячого харчування (наприклад, шляхом надання податкових пільг на ввізне мито і ПДВ, для закупівлі сучасного обладнання для виробництва тощо);

- розроблені в даній роботі критерії ідентифікації запровадити до використання Департаментом податкових і митних експертиз з метою підвищення ефективності проведення ідентифікаційної експертизи дитячого харчування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ринок дитячого харчування в Україні, 2018: ситуація і тенденції / Nielson Ukraine. – Режим доступу: <https://www.nielsen.com/ua/uk/insights/article/2018/baby-food-market-in-ukraine/>
2. Афанасьєва В.А., та ін. Підвищення біологічної цінності дитячого харчування з використанням нетрадиційної рослинної сировини / В.А. Афанасьєва, Ю.В. Скляр // Sword - Perspective innovations in science, education, production and transport, 2014. – №12. – Режим доступу: <https://www.sworld.com.ua/konfer37/276.pdf>
3. Статистична інформація про обсяги виробництва продукції дитячого харчування / Державна служба статистики України. - Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
4. Стан ринку продуктів дитячого харчування / Baby Expo. – Режим доступу: <https://babyexpo.ua/upload/medialibrary/6b4/6b4559bac15ff1888a23575a3f935d5e.pdf>
5. Сумарний обсяг імпорту та експорту у розрізі товарних позицій за кодами УКТЗЕД – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/ms/f11>
6. Булгакова О.В. Стратегічні орієнтири розвитку підприємств дитячого харчування / О.В. Булгакова // Глобальні та національні проблеми економіки, 2015. - №5. – С. 314-315.
7. Назаренко Л.О.. Експертиза товарів (Експертиза продовольчих товарів) [текст]: навч. посіб. / Л.О. Назаренко – К. : «Центр учбової літерати», 2014. – 312 с.
8. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
9. Про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабміну України від 21.05.2014 №236. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/236-2014>.

10. Положення про Департамент податкових та митних експертиз ДФС: Наказ ДФС від 25.01.2017 № 39 // Офіц. сайт ДФС – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/>.

11. Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз), Нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи), форм акта про взяття проб (зразків) товарів та висновку: Наказ Міністерства фінансів України від 02.12.2016 №1058. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1693-16>.

12. Про затвердження Порядку передання, повернення та знищення (утилізації) проб (зразків) товарів після проведення дослідження (експертизи) Департаментом податкових та митних експертиз ДФС та форм актів про передання проб (зразків) товарів, про повернення проб (зразків) товарів, про знищення (утилізацію) проб (зразків) товарів: Наказ Міністерства фінансів України від 28.08.2016 № 699. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1173-16>.

13. Деякі питання реалізації принципу “єдиного вікна” під час здійснення митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 25.05.2016 № 364 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/364-2016-%D0%BF>

14. Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму "єдиного вікна" та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України: Закон України від 06.09.2018 № 2530-VIII . – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2530-19>.

15. Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій : Постанова КМ України від 21.05.2012 № 450. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-%D0%BF>.

16. Порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа : Наказ Міністерства фінансів від 30.05.2012. № 631– Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1360-12>.

17. Податковий кодекс України: Закон України від 23.10.2012 № 2856-VI – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

18. Про митний тариф України : Закон України від 19.09.2013 №584-VII – – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/584-18>.

19. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій: Наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1011201-12>.

20. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651 – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>.

21. Про дитяче харчування: Закон України від 14.09.2006 № 142-V – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-136>.

22. ДСТУ 4541:2006. Продукти молочні для дитячого харчування, вершки стерилізовані для дітей – Режим доступу: https://dnaop.com/html/34063/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_4541_2006

23. Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів: Закон України; Перелік, Вимоги від 06.12.2018 № 2639-VIII – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2639-19>.

24. ГОСТ 3625-84. Молоко и молочные продукты. Методы определения плотности – Режим доступу: <http://docs.cntd.ru/document/1200021585>.

25. ГОСТ 30648.4-99. Продукты молочные для детского питания. Титриметрические методы определения кислотности – Режим доступа: <http://docs.cntd.ru/document/1200021724>
26. ГОСТ 30648.1-99. Продукты молочные для детского питания. Методы определения жира – Режим доступа: <http://docs.cntd.ru/document/1200021717>
27. Назаренко Л.О. Експертна оцінка якості молочних продуктів дитячого харчування вітчизняного та закордонного виробництва, що реалізуються в Полтавському регіоні / Л. О. Назаренко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі, 2013. - №1. – С. 82-87
28. Standard for canned baby foods: Codex stan 73-1981 URL: http://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/en/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXS%2B73-1981%252FCXS_073e.pdf
29. Books library / Класифікація та асортимент дитячого харчування. - Режим доступу: https://studwood.ru/536975/marketing/klassifikatsiya_assortiment_detskogo_pitaniya.
30. Асортимент консервів для дитячого та дієтичного харчування. – Режим доступу: <http://foodtecnology.info/tehnologiya-pererobki-plodiv-ta-vochiv/asortiment/asortiment-konserviv-dlya-dityachogo-ta-diyetichnogo-harchuvannya>.
31. Чазов А.Є. Дослідження ринку дитячого харчування в Україні // Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2015. - №8. – С.664-667.
32. Коломієць Т.М. Експертиза товарів : [підручник] / Т.М. Коломієць, Н.В. Притульська, О.Л. Романенко. – К. : КНТЕУ, 2001. – 274 с.
33. Коломієць Т., та ін. Методологічні засади ідентифікації споживчих товарів / Т. Коломієць, Н. Мережко, В.Осієвська // Товари і ринки. - 2012. - №2. – С. 48-52.

34. Полікарпов І.С. Ідентифікація товарів: [підручник] / І.С. Полікарпов, А.П. Закусілов. – К : Центр навчальної літератури, 2005. – 344 с.
35. Галько С. В., Терещенко С. С. Митна вартість імпортованих товарів як інструмент захисту національного ринку // Товари і ринки. –2010.– №1. – С. 37–41.
36. Інкотермс 2010 (Incoterms 2010) – режим доступу: <http://www.utsb.kiev.ua/ukr/hlosariy/677-inkoterms.html>
37. Пояснення до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/62995.html>.
38. Митна справа: підручник / П.В. Пашко, Н.В. Мережко, О.В. Рождественський ; за заг. ред. П.В. Пашка. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 548 с.
39. Гребельник О.П. Митна справа. Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2014. - 472 с.
40. Аргунов В.А., Березний С.М., Бичков В.В., Будаков А.Ю., Булана В.В. Основи митної справи в Україні: підручник / П.В. Пашко (ред.). – К.: Знання, 2008.- 652 с.
41. Справка по товару УКТЗЕД 1901 10 00 00. – Режим доступу: <https://www.qdpro.com.ua/goodinfo/1901100000>.
42. Щодо митних формальностей, необхідних для випуску у відповідний митний режим ГМО: Лист ДФСУ № 6636/7/99-99-18-03-01-17 від 28.02.2019. – Режим доступу: <https://www.qdpro.com.ua/document/63668>.
43. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України ВР № 771/97-ВР від 23.12.1997. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>.
44. Про перевірку маркування харчової продукції: Лист ДМСУ (до 2012) № 11/3-10.18/813-ЕП від 18.01.2011. – Режим доступу: <https://www.qdpro.com.ua/document/51633>.

45. Про затвердження Технічного регламенту щодо правил маркування харчових продуктів: Наказ Держспоживстандарту № 487 від 28.10.2010. – Режим доступу: <https://www.qdpro.com.ua/document/51821>.

46. Про затвердження Переліку продуктів, які підлягають державному контролю на призначених прикордонних інспекційних постах: Наказ Мінагрополітики № 159 від 26.03.2018. – Режим доступу: <https://www.qdpro.com.ua/document/62463>.

47. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин: Закон України ВР № 2042-VIII від 18.05.2017. – Режим доступу: <https://www.qdpro.com.ua/document/61299>.

48. Гринечко О. Ідентифікаційна експертиза дитячого харчування» // Експертиза товарів в митних цілях : зб. наук. ст. студ. заоч. форми навч. / відп. ред. В.А. Осика. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – Ч. 1. – 72 с.